

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

Správa Chránenej krajinskej oblasti Cerová vrchovina

**Iný dokument manažmentu chránených území a druhov
- pre biotopy a druhy európskeho významu v rámci územia sústavy
Natura 2000 v časti SKUEV0366 Drienčanský kras a nadväzujúcich
potravných biotopov druhov
na obdobie 2025 – 2034**

august 2025

Obsah

Úvod	3
1. Projektové územie.....	4
2. Biotopy a druhy európskeho významu	4
2.1 Hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci územia SR	5
2.2 Hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci projektového územia	7
3. Problémy v projektovom území.....	10
4. Navrhované riešenia.....	12
5. Navrhované opatrenia	13
6. Cieľový stav biotopov a druhov.....	16
7. Informácia o zapojení vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov	17
8. Ďalšie relevantné informácie	18
9. Spracovávateľ	19
10. Prílohy.....	20

Úvod

Iné dokumenty manažmentu chránených území a druhov¹ (ďalej len „iné dokumenty manažmentu“), boli určené pre aktivity v rámci opatrenia 2.7.1 Programu Slovensko² (P SK), resp. z iného programu financovaného z fondov Európskej únie (EÚ), ako alternatíva k dokumentácii ochrany prírody a krajiny vypracovanej a schválenej podľa platných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny³. Iné dokumenty manažmentu sú určené napr. pre prípady, kedy nie je možné alebo nie je účelné vypracovať program starostlivosti, resp. program záchrany pre celé územie, ale v chránenom území je potrebné v určitých lokalitách realizovať opatrenia pre druhy a biotopy európskeho významu (EV) na dosiahnutie ich priaznivého stavu a/alebo na zachovanie existujúceho stavu týchto biotopov a druhov EV. Rovnako sú iné dokumenty manažmentu určené aj pre prípady, ak sa vyžaduje alebo je plánovaná aktualizácia schváleného programu starostlivosti, alebo programu záchrany, avšak aj v čase do jej schválenia je potrebné realizovať opatrenia pre druhy a biotopy. V prípade biotopov a druhov európskeho významu sa ukazuje využitie iných dokumentov manažmentu aj pri tvorbe národného plánu obnovy prírody, ktorého povinnosť vypracovania vyplýva z nariadenia o obnove prírody⁴.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), Správa Chránenej krajinskej oblasti Cerová vrchovina (ďalej len „Správa CHKO Cerová vrchovina“) vypracovala iný dokument manažmentu z dôvodu zatiaľ neschváleného programu starostlivosti o územie európskeho významu (ÚEV) SKUEV0366 Drienčanský kras. Predkladaný materiál je spracovaný na obdobie 10 rokov a predpokladá využitie prostriedkov z P SK a iných zdrojov financovania z EÚ fondov a na zabezpečenie udržateľnosti po skončení projektu. Územie, pre ktoré bol vypracovaný iný dokument manažmentu (ďalej len „projektové územie“), má **výmeru 36,25 ha** (výmera celého ÚEV je 2 920,92 ha).

Cieľom predkladaného dokumentu je zachovanie, obnova a zlepšenie stavu vybraných biotopov a druhov EV v projektovom území ÚEV Drienčanský kras a nadväzujúceho potravného biotopu druhov vyskytujúcich sa v danom území. Ciele ochrany pre predmety ochrany vyššie uvedeného územia boli spracované v zmysle smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení⁵, a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva v platnom znení⁶, resp. oznámenia Európskej komisie (EK) týkajúceho sa cieľov ochrany a následných bilaterálnych rokovaní EK so Slovenskou republikou.

V riešenom území sa okrem prioritného cieľového biotopu EV Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0)⁷ a cieľových druhov EV vyskytuje aj biotop Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu

¹Iné dokumenty manažmentu k P SK <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/ine-dokumenty-manazmentu-k-programu-slovensko>

² <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2022/05/Program-Slovensko-vlastny-material.pdf>

³ menovite dokumentov starostlivosti, ktorými sú v rámci aktivít program starostlivosti a program záchrany o chránené územia a/alebo o chránené druhy rastlín a živočíchov, ako aj zásady starostlivosti o biotopy EV a biotopy druhov EV v ÚEV

⁴ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia \(EÚ\) 2022/869](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043)

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147>

⁷ prioritný biotop je označený znakom * – biotop, za zachovanie ktorého má EÚ mimoriadnu zodpovednosť.

Magnopotamion alebo *Hydrocharition* (3150), biotop národného významu Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, ako aj iné druhy živočíchov a rastlín, ktorých stav je potrebné zachovať, alebo zlepšiť prostredníctvom vhodných manažmentových opatrení.

1. Projektové územie

Projektovým územím je časť ÚEV Drienčanský kras a jeho priľahlého územia. Nachádza sa v Banskobystrickom kraji, v okrese Rimavská Sobota, zoznam dotknutých parciel je uvedený v tabuľke č. 1. Projektové aktivity sú naplánované na jednotkách priestorového rozdelenia lesa (JPRL) č. 23a0, 23b0, 23c0, 27_0 nachádzajúcich sa **v lesnom celku (LC) Neštátne lesy Brádno** (roky platnosti schváleného programu starostlivosti o lesy 2023-2032⁸) **na výmere 31,30 ha** v ÚEV Drienčanský kras a **na trvalých trávnych porastoch**, ktoré sú situované v bezprostrednej blízkosti, avšak mimo samotného ÚEV. Tieto významne zabezpečujú konektivitu s potravnými biotopmi vybraných cieľových druhov (*Chiroptera*) v rámci ÚEV, **na výmere 4,95 ha**. Celková výmera projektového územia je **36,25 ha**.

Mapa projektového územia so zobrazením časti ÚEV Drienčanský kras je v kapitole 10, prílohe č. 1.

Tabuľka č. 1 Prehľad parciel projektového územia

katastrálne územie	parcely CKN	výmera (m ²)	druh pozemku	JPRL
Drienčany	819	296135	lesný pozemok	23a0, 23c0, 27_0
Drienčany	820	4170	lesný pozemok	23b0
Drienčany	823	12676	lesný pozemok	23b0
Drienčany	1185*	39466	trvalý trávny porast	-
Drienčany	1213*	10009	trvalý trávny porast	-

poznámka: * parcely sa nachádzajú mimo ÚEV Drienčanský kras (ich zaradenie do projektového územia je z dôvodu zabezpečenia konektivity)

2. Biotopy a druhy európskeho významu

Predkladaný dokument je zameraný na zlepšenie štruktúry a kvality biotopu EV v časti ÚEV:

- **Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0),**

biotopu národného významu v ÚEV:

- **Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské,**

biotopu EV mimo ÚEV:

⁸ <https://gis.nlc.sk.org/islhp/>

- **Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150),**

zachovanie a zlepšenie stavu druhov EV v časti ÚEV:

- **roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), uchaňa čierna/netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), lietavec sťahovavý/netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), netopier Blythov/netopier východný/netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár veľký/podkovár štíhlokrídly (*Rhinolophus ferrumequinum*), podkovár malý/podkovár krpatý (*Rhinolophus hipposideros*),**

a zlepšenie stavu druhu EV mimo ÚEV:

- **kunka červenobruchá (*Bombina bombina*).**

Mapa s vyznačením biotopov vyskytujúcich sa v projektovom území je v kapitole 10, prílohe č. 2.

Okrem uvedených druhov EV je projektové územie potravným a hniezdnym biotopom pre druhy vtákov európskeho a národného významu:

tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos (*Leiopicus*) medius*), žlna sivá (*Picus canus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), sova obyčajná (*Strix aluco*), holub plúžik (*Columba oenas*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), a i.

2.1 Hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci územia SR

V tabuľkách č. 2a a 2b uvádzame hodnotenie vyššie uvedených biotopov a druhov v rámci Slovenska.

Tabuľka č. 2a: Stav predmetného biotopu a druhov podľa Správy o stave biotopov a druhov EV v rokoch 2013 – 2018 v Slovenskej republike (Černecký a kol., 2020) v alpskom (ALP) a panónskom (PAN) biogeografickom regióne

Kód biotopu/druhu	Názov biotopu/druhu	ALP 2013	PAN 2013	ALP 2019	PAN 2019	ALP cieľ	PAN cieľ
* 91H0/ Ls 3.1	Teplo milné submediteránne dubové lesy	U1=	FV	FV	U1x	=	↑
1083	roháč veľký <i>Lucanus cervus</i>	FV	FV	U1=	U1=	↑	↑

1308	uchaňa čierna <i>Barbastella barbastellus</i>	XX	XX	FVx	FVx	=	=
1310	lietavec sťahovavý <i>Miniopterus schreibersii</i>	U2-	U2-	U1-	U1-	↑	↑
1323	netopier Bechsteinov <i>Myotis bechsteni</i>	XX	XX	U1=	U1=	↑	↑
1307	netopier Blythov <i>Myotis blythi</i>	XX	XX	FV	FV	=	=
1321	netopier brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	XX	XX	FV	FV	=	=
1324	netopier veľký <i>Myotis myotis</i>	U1-	U1-	FV	FV-	=	=
1305	podkovár južný <i>Rhinolophus euryale</i>	U1-	U1=	FV	FV	=	=
1304	podkovár veľký <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	U1-	U1-	FV	FV	=	=
1303	podkovár malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	U1-	U1-	FV	U1-	=	↑

Stav biotopov a druhov vychádza z tejto škály:

FV- priaznivý stav (biotopu/druhu)
U1- nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – nevyhovujúci
U2- nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – zlý
XX – neznámy stav (biotopu/druhu)

Poznámka:

- FVx = priaznivý a trend stavu je neznámy, U1+ = nepriaznivý – nevyhovujúci, ale zlepšujúci sa, U1= = nepriaznivý – nevyhovujúci, ale stabilný, U1- = nepriaznivý – nevyhovujúci a zhoršujúci sa, U1x = nepriaznivý – nevyhovujúci a trend stavu je neznámy, U2+ = nepriaznivý – zlý, ale zlepšujúci sa, U2= = nepriaznivý – zlý, ale stabilný, U2- = nepriaznivý – zlý a zhoršujúci sa, U2x = nepriaznivý – zlý a trend stavu je neznámy.
- ↑ druhy a biotopy v nepriaznivom stave v príslušnom biogeografickom regióne, z ktorých 30 % do r. 2030 by malo vykázat zlepšený stav alebo pozitívny trend.
- = druhy a biotopy v priaznivom stave, u ktorých by nemalo dôjsť k zhoršeniu trendov a stavu

Tabuľka č. 2b: Stav biotopu Vo 2 (3150) a druhu *Bombina bombina* podľa Správy o stave biotopov a druhov EV v rokoch 2013 – 2018 v Slovenskej republike (Černecký a kol., 2020) v ALP a PAN biogeografickom regióne

Kód biotopu/druhu	Názov biotopu/druhu	ALP 2013	PAN 2013	ALP 2019	PAN 2019	ALP cieľ?	PAN cieľ?
3150/Vo 2	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>	FV	U1=	FV	FV	=	=
1188	kunka červenobruchá <i>Bombina bombina</i>	U2=	U1=	U1=	U1=	↑	↑

2.2 Hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci projektového územia

V tabuľkách č. 3a a 3b uvádzame hodnotenie stavu dotknutého biotopu a druhov v rámci ÚEV Drienčanský kras a v projektovom území.

Tabuľka č. 3a: Hodnotenie stavu vybraného biotopu a druhov v rámci ÚEV Drienčanský kras a v projektovom území podľa údajov z Komplexného informačného a monitorovacieho systému (KIMS) ŠOP SR

kód biotopu/ druhu	názov biotopu / názov druhu	stav biotopu/druhu v území	cieľ ochrany v území	priorita
* 91H0/ Ls 3.1	Teplomilné submediteránne dubové lesy	nepriaznivý	zlepšenie stavu	vysoká
1083	<i>Lucanus cervus</i>	nepriaznivý	zlepšenie stavu	stredná
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1310	<i>Miniopterus schreibersii</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1323	<i>Myotis bechsteini</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1307	<i>Myotis blythi</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1321	<i>Myotis emarginatus</i>	nepriaznivý	zlepšenie stavu	stredná
1324	<i>Myotis myotis</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1305	<i>Rhinolophus euryale</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1304	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka
1303	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	priaznivý	zachovanie stavu	nízka

Tabuľka č. 3b: Hodnotenie stavu vybraného biotopu a druhu v projektovom území (mimo ÚEV) podľa údajov z KIMS ŠOP SR

kód biotopu/ druhu	názov biotopu / názov druhu	stav biotopu/druhu v území	cieľ ochrany v území	priorita
3150/ Vo 2	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>	nepriaznivý	zlepšenie stavu	stredná
1188	<i>Bombina bombina</i>	nepriaznivý	zlepšenie stavu	stredná

ÚEV bolo vyhlásené za účelom zachovania biotopov: Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150), Xerothermné kroviny (40A0), Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae) (6210), Subpanónske travinnobylinné porasty (6240), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), Teplomilné submediteránne dubové lesy (91H0), Panónsko-balkánske cerové lesy (91M0), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Nesprístupnené jaskynné útvary (8310), Kyslomilné bukové lesy (9110), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Lipovo-

javorové sutinové lesy (9180); a druhov: *Barbastella barbastellus*, *Bombina variegata*, *Canis lupus*, *Cordulegaster heros*, *Cordulegaster heros*, *Lucanus cervus*, *Lutra lutra*, *Lynx lynx*, *Miniopterus schreibersii*, *Myotis bechsteini*, *Myotis blythi*, *Myotis emarginatus*, *Myotis myotis*, *Pulsatilla grandis*, *Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rosalia alpina*, *Ursus arctos*, *Vertigo angustior*, *Vertigo moulinsiana*, *Pontechium maculatum subsp. Maculatum*, ako predmetov ochrany ÚEV.

Ciele ochrany pre predmety ochrany v rámci projektového územia sú v kapitole 10, prílohe č. 4.

V rámci projektového územia v ÚEV Drienčanský kras sa vyskytuje biotop **Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0)** v niekoľkých lesných porastoch v komplexe s biotopom národného významu **Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské**. V prípade JPRL č. 27_0 ide o ochranný les, ktorého väčšia časť sa nachádza v 4. stupni ochrany prírody a zároveň ide o ochranné pásmo Malej drienčanskej jaskyne. Ostatná časť JPRL č. 27_0 a JPRL č. 23a0, 23b0, 23c0 sa nachádzajú v 2. stupni ochrany. Drevinové zloženie je v projektovom území výraznejšie pozmenené predovšetkým dubom cerovým, v okrajových častiach lesných porastov aj borovicou lesnou (*Pinus sylvestris*), ktorú môžeme označiť ako stanovištne nepôvodnú. Výskyt duba plstnatého je ojedinelý, v projektovom území jeho výskyt nie je overený/evidovaný. Zároveň sa tu nachádza typický reprezentant biotopu drieň obyčajný (*Cornus mas*) alebo ojedinele jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*). V okrajových častiach s dostatkom svetelných podmienok a to v JPRL 23a0 a 23b0 sa nachádza mladý lesný porast zložený prevažne z borovice lesnej pravdepodobne z prirodzenej obnovy, ktorá by podporou iných drevín mohla byť časom prirodzene vytlačená.

Vybrané projektové územie so zastúpením biotopu **Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150)** je nielen hospodársky, ale aj celkovo nevyužívané, podlieha vplyvu sekundárnej sukcesie a väčšina pôvodných vodných plôch je úplne zazemnená. Plochy s výskytom tohto biotopu sú obklopené komplexom biotopov Kr 7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr 8 Vřbové kroviny stojatých vôd (biotop národného významu) a miestami s porastami drevín s charakterom lesa. Tieto spoločenstvá môžu negatívne vplývať na vodný režim biotopu Vo 2 (3150), ktorého hladina závisí výlučne od množstva zrážok. Nelesná drevinová vegetácia zachytáva značné množstvo zrážkových vôd a následne sa na jazierkových plochách nevytvára dostatočná hĺbka vody. Pritom ešte asi pred štvrtstoročím, čo z pohľadu prirodzených prírodných procesov nie je dlhá doba, boli plochy jazierok v prípade dostatku zrážok celoročne zavodnené. V tom čase vykazovali funkčný stav biotopu ako takého a zároveň predstavovali pre druhy vhodný trofický, ale aj topický biotop. V jarnom období, pri dostatku vody zo zimného obdobia, je toto miesto útočiskom pre rôzne druhy obojživelníkov a hmyzu aj dnes. Z dlhodobého hľadiska došlo vplyvom nedostatku zrážok, dlhšími obdobiami sucha a tým zmenou hydrobiologických pomerov, ale aj antropickou činnosťou, dnes už takmer k zániku tohto vodného biotopu.

V rámci celého ÚEV Drienčanský kras je biotop Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150) v súčasnosti zastúpený len jednou plošnou lokalitou výskytu - prítoková časť vodnej nádrže (VN) Teplý Vrch. Okrem toho je zastúpený už len fragmentálne a krátkodobo

na iných lokalitách, v periodických mlákach na alúviách potokov. Na biotop v časti VN má negatívny vplyv aktívna rekreácia a predovšetkým rekreačné rybárstvo spojené s prikrmovaním a odstraňovaním porastov makrofytov, ako aj zvýšená eutrofizácia v dôsledku vypúšťania odpadových vôd z okolitých obcí (chýbajúca kanalizácia). Vzhľadom na silnú väzbu prevádzky VN a súvisiaceho vplyvu na plošné zastúpenie biotopu v dotknutom území je potrebné zachovať aj lokality mimo samotného ÚEV (do vzdialenosti 100-350 m), ktoré môžu nahrádzať potravnú funkciu uvedeného biotopu pre cieľové druhy živočíchov (hlavne netopiere) v období zmien hladiny na vodnej nádrži (napr. jej znižovanie pri aplikovaní preventívnych protipovodňových opatrení, a pod.). Drienčanské krasové jazierka vznikali prirodzenými procesmi a sú preto vhodnou lokalitou aj pre výchovno-vzdelávacie účely v nadväznosti na krasové javy a úzke väzby v súvislosti s množstvom zrážok a celkovou biodiverzitou v území.

Hodnotenie druhov je spracované na celé ÚEV Drienčanský kras.

Roháč obyčajný (*Lucanus cervus*) je v ÚEV zaznamenaný mozaikovite, vo vhodných biotopoch, ktoré reprezentujú najmä staršie lesné biotopy - dubové a zmiešané dubové lesy, resp. pasienky so solitérmi starších dubov. Ohrozením pre tento druh môže byť intenzívne lesné hospodárenie a odstraňovanie starých živých stromov.

Uchaňa čierna/netopier čierny (*Barbastella barbastellus*) má v území mozaikovitý, roztrúsený výskyt, prednostne využíva lesné biotopy, brehové porasty a mokrade. Doterajšie nálezy druhu pochádzajú najmä zo zimného obdobia, výskyt je koncentrovaný najmä v jaskyniach.

Lietavec sťahovavý/netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) z hľadiska ekosozologického patrí medzi najvýznamnejšie druhy netopiera regiónu s veľkou migračnou aktivitou a citlivosťou kolónií na antropogénne vyrušovanie. Výskyt druhu je mozaikovitý, letné úkryty a zimoviská sú koncentrované na jaskyne, prednostne využíva lesné biotopy, brehové porasty a mokrade.

Netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) je typický lesný druh, nálezy pochádzajú zo všetkých ročných období. Výskyt druhu v území je mozaikovitý, prednostne využíva lesné biotopy, brehové porasty a mokrade. Výskyt v zime je koncentrovaný najmä v jaskyniach.

Netopier Blythov/netopier východný/netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) je frekventovane zaznamenávaný druh netopiera v sledovanej oblasti, nálezy pochádzajú zo všetkých ročných období. Jeho výskyt v území je mozaikovitý, ako potravné biotopy prednostne využíva lesy, brehové porasty a mokrade. Výskyt v zime je koncentrovaný najmä v jaskyniach.

Netopier brvitý (*Myotis emarginatus*) je charakteristický druh netopiera v sledovanej oblasti, nálezy pochádzajú zo všetkých ročných období. Výskyt druhu v území je mozaikovitý, prednostne využíva ako potravné biotopy lesy, brehové porasty a mokrade. Výskyt v zime je koncentrovaný najmä v jaskyniach.

Netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*) je frekventovane zaznamenaný druh netopiera v sledovanej oblasti, nálezy pochádzajú zo všetkých ročných období. Výskyt druhu v území je mozaikovitý, prednostne využíva ako potravné biotopy lesy, brehové porasty a mokrade. Výskyt v zime je koncentrovaný najmä v jaskyniach.

Podkovár južný (*Rhinolophus euryale*) je charakteristickým netopierom regiónu, tunajšia populácia je súčasťou gemersko-turnianskej skupiny kolónií v rámci izolovanej časti na severnom okraji celkového areálu. Výskyt druhu v území je mozaikovitý, letné úkryty a zimoviská sú koncentrované na jaskyne. Prednostne využíva ako potravné biotopy lesy, brehové porasty, mokrade.

Podkovár veľký/podkovár štíhlokrídly (*Rhinolophus ferrumequinum*) je frekventovaný druh podkovára regiónu zaznamenaný v letnom, ako aj v zimnom období. Výskyt druhu v území je mozaikovitý, zimoviská sú koncentrované na jaskyne. Prednostne využíva ako potravné biotopy lesy, brehové porasty, mokrade.

Podkovár malý/podkovár krpátý (*Rhinolophus hipposideros*) je najfrekventovanejšie zaznamenaný druh podkovára v sledovanej oblasti, nálezy pochádzajú zo všetkých ročných období. Výskyt druhu v území je mozaikovitý, zimoviská a letné úkryty sú koncentrované na jaskyne. Prednostne využíva ako potravné biotopy lesy, brehové porasty, mokrade.

3. Problémy v projektovom území

Hlavným problémom v projektovom území, ktoré sa nachádza v ÚEV Drienčanský kras a negatívne sa prejavuje na dotknutých biotopoch a druhoch, je nedostatočná celková štruktúrovanosť lesného biotopu EV Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0), a to najmä pozmenené drevinové zloženie. Samovoľnému prinavráteniu stanovištne pôvodného drevinového zloženia síce napomáhajú prírodné procesy v podobe prirodzeného zmladenia biotopovo vhodných drevín, ale existuje reálny biotický faktor, ktorý tomuto procesu zabraňuje. Ide o dlhodobu vysoké stavy jelenej, srnčej a v tomto prípade najmä introdukovanej danielej zveri, ktoré spôsobujú vysokú elimináciu deficitne zastúpených a tým vtrúsene sa zmladzujúcich drevín na úkor viac zastúpených, zmladzujúcich sa drevín. Z toho dôvodu v prirodzených náletoch viac prevláda dub cerový (*Quercus cerris*), prípadne hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). S prihliadnutím na vek porastov a genézu ich vývoja je stav možno oprávnený, ale celkovo lesné biotopy, čo do habitatov stromov, vykazujú skôr vzhľad hospodárskeho lesa s nedostatkom dozrievajúcich biotopových, ekotypových a genotypových stromov a s nedostatkom hrubého odumierajúceho dreva.

V prípade nelesného biotopu EV (3150), ktorý je významným potravným biotopom pre cieľové druhy (*Chiroptera*) v projektovom území, ide v súčasnosti už o výrazné zhoršenie celkového charakteru biotopu – zazemnenie pôdnymi sedimentmi, sekundárna sukcesia, antropická činnosť a abiotické zmeny v podobe zvyšovania priemerných ročných teplotných hodnôt, zvyšovania extrémnych maximálnych teplotných hodnôt a nedostatku zrážok. Nakoľko na časti lokality už biotop v dôsledku uvedených zmien stratil charakter vodnej plochy, je potrebné obnovenie vodného režimu pre predpoklad komplexného pozitívneho efektu biotopu v priaznivom stave. Dôležitým faktorom udržania populácií jednotlivých cieľových druhov projektového územia je aj dostatok vhodnej potravnjej bázy, t. j. aj vhodného typu biotopu, na ktoré je táto potravná báza viazaná.

V prípade predmetných druhov živočíchov je nepriaznivým faktorom nežiaduci stav biotopu, prípadne fragmentácia vhodného biotopu. Nežiaduci stav biotopu pre roháča veľkého je priamoúmerný nedostatku prvkov podporujúcich biodiverzitu v podobe hrubých žijúcich, dožívajúcich, odumierajúcich a odumretých dubov tzv. biologického dedičstva. Pre živočíšny rad netopiere je situácia obdobná, nie sú však závislé na konkrétnych druhoch drevín, no potrebujú dostatok prirodzených stromových dutín. Rovnako je potrebný z hľadiska ich potravných možností dostatok hmyzu, ktorý je často viazaný svojim vývojom na vodné prostredie. Obojživelníky vrátane kunky červenobruchej tiež potrebujú stále vodné prostredie počas doby reprodukcie a vývojového cyklu, aby sa nestávali obeťou ekologických pascí, ktorými sú najmä krátkodobé reprodukčné lokality.

Projektovým územím prechádza aj časť náučného chodníka (NCH) Drienčanský kras. V súčasnosti trasa vedie cez lesné biotopy a východným okrajom krasových jazierok pri obci Drienčany. Je potrebné doplniť informačné tabule v nadväznosti na konkrétne špecifiká lesných biotopov s dôrazom na možnosti podpory biodiverzity v lesoch. Pri krasových jazierkach je aktuálna informačná tabuľa zameraná hlavne na ich geologický vznik, ale lokalitu je potrebné zviditeľniť aj v súvislosti s jej prírodnou a krajinárskou hodnotou s prepojením na mozaikovitosť a pestrosť vyskytujúcich sa (obnovených) biotopov a celkovú štruktúru krajiny.

Tabuľka č. 4: Prehľad niektorých možných vplyvov a ohrození, ktoré môžu negatívne ovplyvňovať predmetné biotopy a druhy v projektovom území podľa prílohy č. 2 Definície a obsahu iných dokumentov manažmentu chránených území a druhov a postup pri ich príprave a schvaľovaní

Kód vplyvu/ohrozenia	Popis vplyvu/ohrozenia	Pôvodný kód
A02	zmena v spôsoboch obhospodarovania	101
B02	manažment lesa	
B07	lesnícke aktivity nešpecifikované vyššie	190
C02	baníctvo a lomy	
F03.01.01	škody spôsobené poľovnou zverou	
G01.03	motorizované zariadenia	
H02	znečistenie podzemných vôd (bodové a rozptýlené zdroje)	
I01	druhovú inváziu	
K03	medzidruhovú vzťahy (fauna)	
L09	prírodný požiar	948
M01.02	suchá a nedostatok zrážok	
M02	zmeny biotických podmienok	
M02.01	zmena biotopu	

V prípade invázií nepôvodných druhov rastlín a živočíchov momentálne nedisponujeme aktuálnou informáciou o ich výskyte v projektovom území. Túto informáciu získame až počas aktivity monitorovania biotopov a druhov. V prípade zistenia ich výskytu budeme postupovať v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 485/2023 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázií nepôvodných druhov.

4. Navrhované riešenia

Prioritou praktických manažmentových opatrení je zlepšenie štruktúry a biodiverzity cieľového biotopu EV Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0) a biotopu národného významu Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské so zameraním sa na zlepšenie rastových a ekologických podmienok prirodzeného zmladenia (podpora cieľového drevinového zloženia biotopov). Pre potreby tohto dokumentu bola zohľadnená dokumentácia ochrany prírody a krajiny **Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu**⁹ (ďalej len „zásady starostlivosti“).

Pri zohľadnení minoritného zastúpenia biotopu Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské je potrebné uplatňovať jednotne zásady starostlivosti pre biotop Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0) pre všetky JPRL v rámci projektového územia. Stav biotopu v projektovom území je potrebné vhodnými opatreniami zlepšiť a podporiť prirodzenú obnovu dubov okrem duba cerového (*Quercus cerris*), ktorý regeneruje v dostatočnej miere, ako aj zlepšiť drevinové zloženie podporou ojedinelých druhov drevín biotopu a zvýšiť podiel odumretého dreva v biotope. Potrebné je podporiť existujúce prirodzené zmladenie drevín biotopovo a stanovištne vhodných, a to predovšetkým hlavných drevín ako dub zimný (*Quercus petraea* agg.) alebo vedľajších ojedinelých drevín, ako napr. jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*), hruška planá (*Pyrus pyraeaster*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), prípadne aj krovinnú etáž napr. typický biotopový druh drieň obyčajný (*Cornus mas*), alebo javor tatársky (*Acer tataricum*).

Pri nelesnom biotope Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150) ide o zlepšenie jeho stavu a na časti projektového územia aj priamo o obnovu tohto biotopu. Kľúčové je prinavrátenie vodného režimu úpravou zazemnených častí bývalých vodných plôch (odstránenie sedimentov) a odstránením drevín, ktoré sú dôsledkom sekundárnej sukcesie, s ponechaním hodnotných vzrastlých drevín, ponechaním častí bez zásahu a udržiavacím manažmentom na kontaktných nelesných biotopoch.

Stratégia zlepšenia a zachovania stavu predmetných druhov v projektovom území je založená na zlepšení stavu trofického a/alebo topického biotopu druhov. V prípade lesných biotopov ide o uvoľňovanie korún vytypovaných biotopových stromov a to odstránením druhovo a vzrastovo neperspektívnych kontaktných jedincov, ktoré budú ponechaním na mieste zároveň plniť funkciu odumierajúceho dreva. Kmene nesmú byť porezané na malé frakcie, ani odkôrnené, aby poskytovali vhodné prostredie pre široké spektrum dekompozitorov od živočíchov, najmä hmyzu, cez huby až po nižšie rastliny, ako sú machy. Takýto proces simulácie prirodzených disturbancií sa v praxi označuje anglickým výrazom “rewilding”. Uvoľnené jedince ako budúce biotopové stromy s perspektívou bohatej koruny sú vhodnejším prostredím pre hniezdenie vtákov a potenciálne vhodnejším prostredím pre cicavce radu *Chiroptera*.

⁹ <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/natura2000/zasady-starostlivosti-2022.pdf>

5. Navrhované opatrenia

Navrhované praktické opatrenia manažmentu sú rozdelené do 5 hlavných a 2 doplnkových opatrení, ktoré priamo reflektujú na stav, problémy a riešenia popísané v predošlých kapitolách. Na úvod treba poznamenať, že podľa zásad starostlivosti, lesné porasty s výskytom prioritného biotopu EV (* 91H0) **nemajú mať hospodársky význam**, čo je možné v projektovom území, ktoré má v správe alebo nájomnom vzťahu ŠOP SR, plne zabezpečiť.

Hlavné opatrenia

Opatrenie č. 1: Podpora zlepšenia drevinového zloženia lesných biotopov

Realizáciou opatrenia v prospech prirodzeného drevinového zloženia by sa postupne mala pretvárať aj štruktúra lesných biotopov v prospech prirodzenej – diferencovanej štruktúry. Opatrenie spočíva v podpore existujúceho prirodzeného zmladenia stanovištne vhodných drevín ako dub zimný (*Quercus petraea* agg.), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*) alebo hruška planá (*Pyrus pyraeaster*), príp. iné stanovištne vhodné dreviny. Úlohou opatrenia je vytypované jedince v porastoch v projektovom území ochrániť prírodným, na mieste získaným materiálom z nehrúbia stanovištne nepôvodných druhov, najmä borovice lesnej, ale prípadne aj nadmerne zastúpených drevín ako hrab obyčajný, javor poľný alebo dub cerový na miestach, kde vytvárajú homogénne nivelizované skupiny. Výsledkom budú, tzv. rozsochy z prírodného materiálu, ktoré zabránia zveri spôsobovať na chránených jedincoch škody odhryzom, obhryzom alebo lúpaním. Súčasťou opatrenia môže byť aj prestrihávkva, ktorá sa vykonáva v náletoch drevín pre elimináciu hustoty alebo úpravy drevinového zloženia.

Opatrenie č. 2: Podpora zlepšenia štruktúry lesných biotopov a na zvýšenie prítomnosti odumretého dreva na ploche biotopu

Opatrenie spočíva v uvoľňovaní korún vytypovaných biotopových a/alebo ekotypových a/alebo genotypových jedincov stromov a to odstránením jedincov na základe uplatnenia princípu, tzv. pozitívneho výberu, čo v praxi znamená, že sa vytypuje jedinec, ktorý má byť podporený (zväčšením disponibilného nadzemného rastového priestoru) a odstránia sa jedince, ktoré mu prekážajú. Zároveň je potrebné brať ohľad na druh stromu a jeho odstránenie individuálne posúdiť. Odstránené tenké jedince môžu byť použité pre výkon opatrenia č. 1 na ochranu mladých stromčekov. Hrubé jedince budú ponechané na mieste ako odumierajúce ležiace drevo so všetkými funkciami, ktoré takýto prvok podporujúci biodiverzitu ako biologické dedičstvo plní¹⁰. Hrubé kmene nesmú byť porezané na krátke frakcie a ani odkôrnené, z dôvodu neželaného predlžovania procesu tlenia dreva. Opatrenie má vo výsledku viac pozitívnych účinkov:

- Stromy s uvoľnenou korunou zvyšujú podiel asimilačnej plochy (platí pravidlo aká koruna, taký koreňový systém), vo výsledku je strom s väčšou korunou s väčším koreňom, čo má

¹⁰ za predpokladu vykonania opatrení v projektovom území prostredníctvom finančnej podpory P SK, výzvu č. 16 bez štátnej pomoci, pri dodržaní zásad oprávnenosti výdavkov, ktorými nebudú:

- „Manažmentové opatrenia, ktorých výsledkom je produkt, ktorý môže byť následne predávaný na trhu”

za následok lepšiu prirastavosť, väčšiu ekologickú aj mechanickú stabilitu a predpoklad budúceho biotopového stromu. Následkom takéhoto opatrenia môže byť kmeň so silnými konármi, čo je v hospodárskych lesoch nežiaduce, ale v tomto prípade naopak.

- Podpora odumretého dreva, ktorého je na mieste nedostatok a podľa znenia zásad starostlivosti sa má v lesných porastoch s biotopom Ls 3.1 **ponechávať všetok objem odumretého dreva na ploche biotopu**. Tým sa zabezpečí prítomnosť odumierajúceho dreva pre plnenie všetkých funkcií kolobehu živín v prostredí.
- Podpora fruktifikácie jedincov s uvoľnenými korunami a tým naštartovanie spontánnej prirodzenej obnovy žiadúcich drevín.
- Zvýšený svetelný pôžitok na pôdu, čo podporí procesy ako humifikáciu a mineralizáciu pôdy a zároveň podporí rast bylinnej synúzie aj v prospech druhov hmyzu, ktoré sú na ňu viazané. V neposlednom rade sa tým podporí odrastenie prirodzeného zmladenia drevín.

Opatrenie č. 3: Zlepšenie štruktúry sekundárnej sukcesie okolia vodného biotopu

Opatrenie by malo zabrániť ďalším zásahom a zároveň podporiť obnovu vodného režimu biotopu. V rámci komplexu biotopov by išlo o zlepšenie štruktúry okolia vodného biotopu prostredníctvom selekcie sekundárnej sukcesie. V prvom kroku by sa vyznačili vybrané jedince vzrastlých drevín alebo skupín drevín a krovín, ktoré by sa ponechali, zatiaľ čo ostatné jedince by boli z plochy odstránené a následne odvezené¹¹. Cieľom je zasiahnuť do zárastov drevín a krovín a dosiahnuť tak nepravidelnú, pestrú priestorovú a druhovú štruktúru rastlinných taxónov. Po odstránení vzrastlej vegetácie príde na rad udržiavanie plôch tlmením vegetačných výmladkov ručnou mechanizáciou a kosenie. Ako vhodný spôsob následného udržiavania plôch je odporúčané pasenie pomocou hospodárskych zvierat (ovce, kozy). Ich manažment si však vyžaduje každodennú starostlivosť a to podmieňuje neustálu ľudskú intervenciu, čím je tento spôsob o dosť náročnejší.

Opatrenie č. 4: Zlepšenie stavu a obnova vodného režimu vodného biotopu

Sezónne vysychajúce vodné plochy, ktoré by následne plnili funkciu ako biologicko-genetická banka druhov, prirodzene alebo asistovane migrujúce do zrevitalizovaných vodných plôch, budú ponechané bez zásahu. Pri ostatných je potrebné odstránenie pôdneho nánosu zazemnených vodných plôch, ktorý bude následne odvezený a umiestnený po dohode s príslušnými zainteresovanými a kompetentnými osobami. Tým by sa dosiahol disponibilný objem pre akumuláciu povrchovej vody, ktorý bude slúžiť v prospech obnovy vodného režimu a tým k celkovému hydrobiologickému kolobehu živín v prospech biotopu a druhov.

¹¹ za predpokladu vykonania opatrení v projektovom území prostredníctvom finančnej podpory P SK, výzvu č. 16 bez štátnej pomoci, pri dodržaní zásad oprávnenosti výdavkov, ktorými nebudú:

- „Výrub/ťažba drevnej hmoty (aj ako vedľajší efekt realizácie oprávnených aktivít) a jej následný predaj/ponuka na trhu“

Opatrenie č. 5: Monitorovanie vplyvu bylinožravej prežúvavej raticovej zveri na odrastanie prirodzeného zmladenia

Podľa zaužívanej medzinárodnej metodiky je možné sledovať vplyv zveri na prirodzenú obnovu drevín (škody zverou) so zameraním na deficitné a klimaxové dreviny a tým poukázať na dlhodobý problém vplyvu zveri na prirodzený vývoj biotopov, ale aj vôbec na prirodzenú obnovu lesa ako nástroja obhospodarovania lesa podrastovým spôsobom, prípadne jemnejšími formami. Dopĺňajú na to najmä tie druhy drevín, ktorých je najmenej, čo spôsobuje trend ich neustáleho poklesu. Výhľadovo je naopak snaha aj z hľadiska dlhodober lesnícko-hospodárskej a lesnícko-oštránárskej koncepcie podiel týchto druhov zvyšovať. V projektovom území ide konkrétne o deficitne zastúpené dreviny, ako je jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*), duby (*Quercus* sp.), prípadne iné¹². Výsledkom je potom druhová homogenizácia porastov so všetkými negatívami ktoré poznáme. V lesných porastoch by bolo vhodné založiť niekoľko takýchto monitorovacích lokalít, tzv. referenčných plôch, na ktorých by bolo možné sledovať rozdiel odrastania prirodzeného zmladenia drevín. Rozdiel rovná sa vplyv zveri. Oplôtky majú tvar štvorca s rozmermi 6 x 6 m, kde sa sleduje plocha vnútri štvorca o rozmere 5 x 5 m teda 25 m². Získané opakované údaje by následne bolo možné v čase porovnávať, reportovať a reprodukovať.

Doplňkové opatrenia

Opatrenie č. 6: Environmentálna výchova a propagácia

Opatrenie spočíva v úprave a rozšírení infraštruktúry existujúceho NCH Drienčanský kras. Je doplnkové a podmienené vykonaním hlavných opatrení na vodnom biotope. Zámerom je, aby chodník okrem doterajšieho obsahu bol v bezprostrednej blízkosti (bez opustenia chodníka návštevníkom) doplnený živými exponátmi všetkých opatrení, ktoré sú popísané vyššie. Infraštruktúra by bola doplnená aj o novú časť trasy, ktorá bude viesť plochou s obnoveným vodným režimom a upraveným prostredím s charakterom pastevného lesa. Účelom je priniesť nové možnosti živých exponátov reprezentujúcich biotopy a druhy viazané na nelesné a vodné prostredie stojatých povrchových vôd. NCH Drienčanský kras možno ponímať tiež ako prvok konektivity v rámci projektového územia medzi ÚEV a biotopom EV mimo územia sústavy Natura 2000, ale hlavne tiež ako nástroj usmerňovania pohybu verejnosti, čím sa má predchádzať negatívne mu vplyvu na biotopy. Doplnené bude aj označenie rastlinných druhov pre poznávanie návštevníkmi, prípadne doplnenie o náučné tabule.

Mapa s vyznačením súčasného NCH Drienčanský kras v projektovom území je v kapitole 10, prílohe č. 3.

¹² Všeobecný a dlhodobý problém nesúlady lesníckeho a poľovníckeho obhospodarovania toho istého územia spôsobuje škody na druhej pestrosti lesných ekosystémov, kde pod tlakom vysokých stavov bylinožravej raticovej zveri sú poškodzované mladé stromové dreviny odhryzom, obhryzom, lúpaním alebo vytĺkaním parožia. Najčastejšie sú to dreviny ako tis obyčajný (*Taxus baccata*), jedľa biela (*Abies alba*), smrekovec opadavý (*Larix decidua*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), jasene (*Fraxinus* sp.), jarabiny (*Sorbus* sp.), duby (*Quercus* sp.), jelše (*Alnus* sp.), topole (*Populus* sp.) prípadne iné, čo spôsobuje pri niektorých druhoch neustály pokles zastúpenia nielen v lesných biotopoch, ale v celkovom drevinovom zložení Slovenska.

Opatrenie č. 7 *Stráž prírody*

Súčasťou komplexnej starostlivosti o dané územie je vybavenie a inovácia profesionálnej stráže prírody CHKO Cerová vrchovina, posilnenie hliadkovej činnosti s uprednostnením edukačného prístupu pred reštrikčnou alebo represnou intervenciou.

Kontrola zameraná na vjazd motorových vozidiel do územia, vyrušovanie, odchyt a usmrcovanie chránených živočíchov, poškodzovanie a zber chránených rastlín, na nelegálny zber plodov rastlín a pod., ale aj iné možné porušenia podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Uvedené opatrenia budú systematicky zabezpečované internými zamestnancami (členmi profesionálnej stráže prírody), ako aj členmi dobrovoľnej stráže prírody.

Biotopy a druhy nielen EV, ale všeobecne, sú ohrozené množstvom negatívnych vplyvov, ktorým je možné zabrániť zvýšením intenzity kontroly činností v území. Snaha je prispieť k zlepšeniu kontroly a ochrany návštevníkov predmetného územia – z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny ako stráž prírody. Predmetné opatrenia by boli vykonávané celoročne so zvýšenou frekvenciou v sezóne najväčšej návštevnosti náučného chodníka. Počas suchého letného obdobia v čase vyhlásenia zvýšenia nebezpečenstva vzniku požiaru by kontroly automaticky slúžili aj ako protipožiarne hliadky. Tým bude zaistená ochrana biotopov pomocou protipožiarnej strážnej služby realizovanej prostredníctvom fyzickej kontroly počas vykonávania protipožiarnej hliadok. Ako perspektívne v tomto smere je použitie inovatívnej technológie, napr. dronov.

6. Cieľový stav biotopov a druhov

Všeobecným, ale aj konkrétnym cieľom ochrany v projektovom území, je dosiahnuť priaznivý stav biotopov, biotopov druhov a druhov, ktoré sú vykazované exaktnými parametrami v rámci príslušnej metodiky posudzovania. Opatrenia v projektovom území majú prispieť tomuto účelu pre zachovanie, zlepšenie alebo obnovu biotopu EV:

- Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0),

a biotopu národného významu:

- Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské,

spolu na výmere **31,30 ha**, ako predmetov ochrany v rámci ÚEV Drienčanský kras, ktoré v priaznivom stave dokážu zabezpečovať vhodný stav biotopov druhov:

- roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), uchaňa čierna/netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), lietavec sťahovavý/netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), netopier Blythov/netopier východný/netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár veľký/podkovár štíhlokřídly (*Rhinolophus ferrumequinum*), podkovár malý/podkovár krpátý (*Rhinolophus hipposideros*),

tiež ako predmetov ochrany v ÚEV Drienčanský kras.

Zároveň majú opatrenia prispieť k obnove alebo zlepšeniu biotopu EV mimo ÚEV Drienčanský kras:

- Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150) na výmere **0,75 ha**,

biotopu národného významu mimo ÚEV Drienčanský kras:

- Kr 8 Vrbové kroviny stojatých vôd,

v kombinácii s biotopom

- Kr 7 Trnkové a lieskové kroviny, spolu na výmere **3,75 ha**

a druhu EV mimo ÚEV Drienčanský kras:

- kunka červenobruchá (*Bombina bombina*),

a druhom EV a národného významu, ktoré nie sú predmetmi ochrany v ÚEV:

- tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), žlna sivá (*Picus canus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), sova obyčajná (*Strix aluco*), holub plúžik (*Columba oenas*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*).

Navrhované aktivity budú zabezpečované a/alebo realizované zamestnancami Správy CHKO Cerová vrchovina v spolupráci so zamestnancami riaditeľstva ŠOP SR. Po ukončení projektu bude Správa CHKO Cerová vrchovina zabezpečovať udržiavanie priaznivého stavu uvedených druhov a biotopov.

7. Informácia o zapojení vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov

Opatrenia navrhované v projektovom území budú realizované na štátnych lesných pozemkoch v správe ŠOP SR a nelesných pozemkoch (trvalé trávne porasty), na základe nájomného vzťahu ŠOP SR s obcou Drienčany. Nájomná zmluva je aktuálne v štádiu predrokovania.

O zámere, plánovaných aktivitách a opatreniach v rámci pripravovaného projektu na dotknutých nelesných pozemkoch, ako aj na kontaktných pozemkoch (vstup na územie), je obec Drienčany ako vlastníka pozemkov informovaná. Zamestnanci ŠOP SR - Správy CHKO Cerová vrchovina pred uskutočnením aktivít oboznámia vlastníka o začatí realizácie opatrení.

8. Ďalšie relevantné informácie

Predkladaný dokument bude podkladom pre dopracovanie programu starostlivosti o SKUEV0366 Drienčanský kras. Rovnako bude využitý pri návrhu opatrení v národnom pláne obnovy prírody.

Zdroje a použitá literatúra:

- POLÁK, P., SAXA, A., (eds.). 2005. *Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu*. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.
- Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2021-2027 <https://www.minzp.sk/natura2000/prioritny-akcny-ramec-financovania-natura-2000-slovenskej-republike>
- STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (eds.). 2002. *Katalóg Biotopov Slovenska*. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 pp.
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/451/20240101>
- Návrh Programu starostlivosti o PR Drienčanský kras/SKUEV0366 Drienčanský kras na roky 2023-2032 (ŠOP SR, Správa CHKO Cerová vrchovina, EuroForest, 2022, OPKŽP projekt Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky s názvom „Vypracovanie programov starostlivosti o Národný park Slovenský kras a jeho ochranné pásmo, Chránenú krajinnú oblasť Strážovské vrchy, Chránený areál Galmus a Prírodnú rezerváciu Drienčanský kras.“)
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/170/20230101.html>
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/543/20221201.html>
- *Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu* (ŠOP SR, Banská Bystrica, marec 2022), 192 pp. <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/natura2000/zasady-starostlivosti-2022.pdf>
- Černecký, J., Čuláková, J., Ďuricová, V., Saxa, A., Andráš, P., Ulrych, L., Šuvada, R., Galvánková, J., Lešová, A., Havranová, I. 2020: *Správa o stave biotopov a druhov európskeho významu za obdobie rokov 2013 – 2018 v Slovenskej republike*. Banská Bystrica: ŠOP SR, 109 pp, ISBN 978- 80-8184-076-0.I
- Informačný systém lesného hospodárstva a poľovníctva <https://gis.nlcsk.org/islhp/>
- Komplexný informačný a monitorovací systém ŠOP SR <https://www.biomonitoring.sk/>

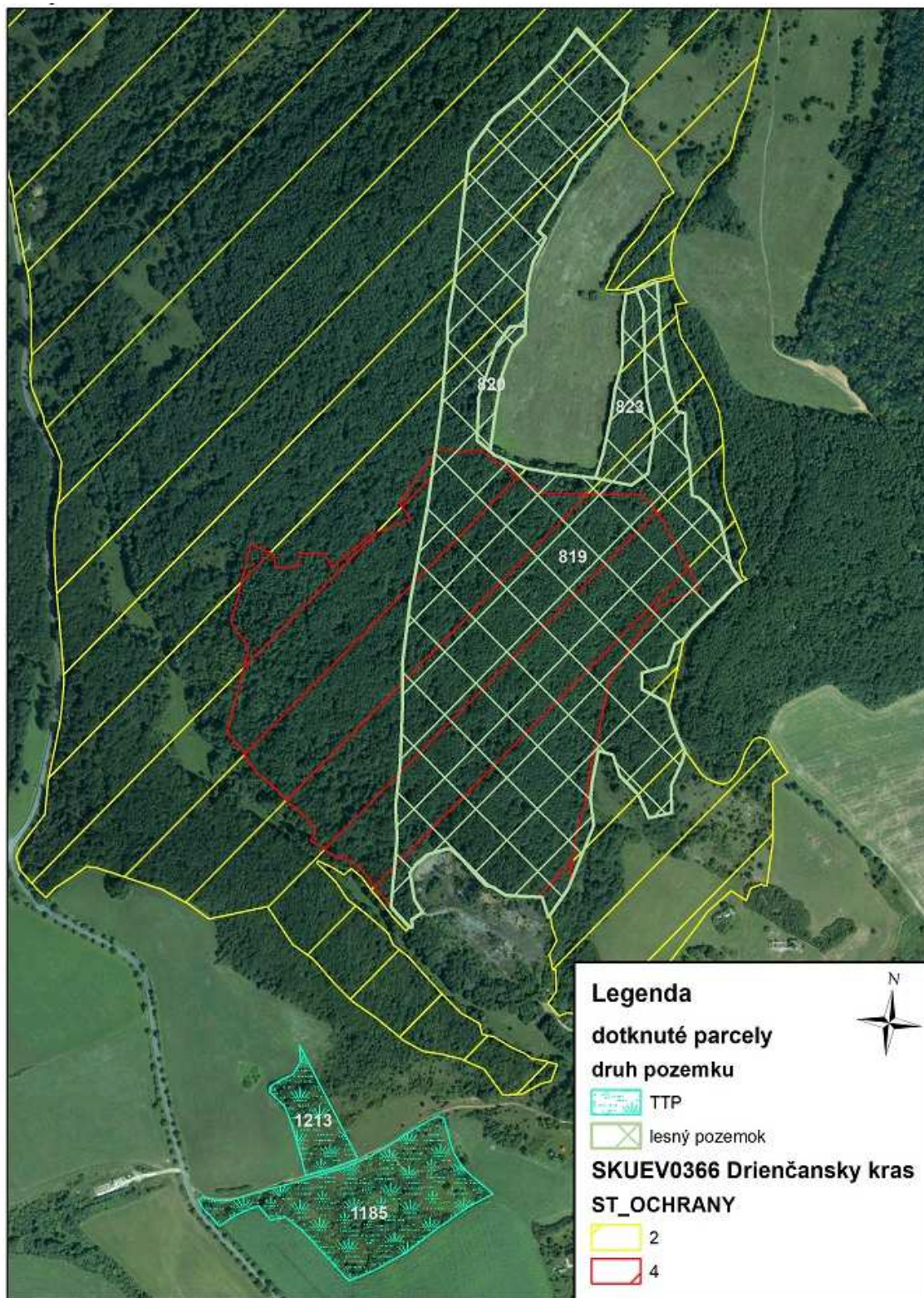
9. Spracovávateľ

Iný dokument manažmentu spracovali odborní zamestnanci riaditeľstva ŠOP SR a odborní zamestnanci ŠOP SR - Správy Chránenej krajinej oblasti Cerová vrchovina, ul. Železničná 31, 979 01 Rimavská Sobota.

Spracovávateľ zároveň uvádza, že iný dokument manažmentu je spracovaný výlučne na účely podľa znenia prvého odstavca v úvode tohto dokumentu, v súvislosti s realizáciou aktivít prioritne v rámci opatrenia 2.7.1 P SK, a teda nezohľadňuje komplexne ciele ochrany chráneného územia pre ktoré je vypracovaný. Zároveň spracovávateľ uvádza, že plánované aktivity nie sú v rozpore s cieľmi stanovenými v tomto dokumente.

10. Prílohy

Príloha č. 1: Mapa projektového územia – časti SKUEV0366 Drienčanský kras.

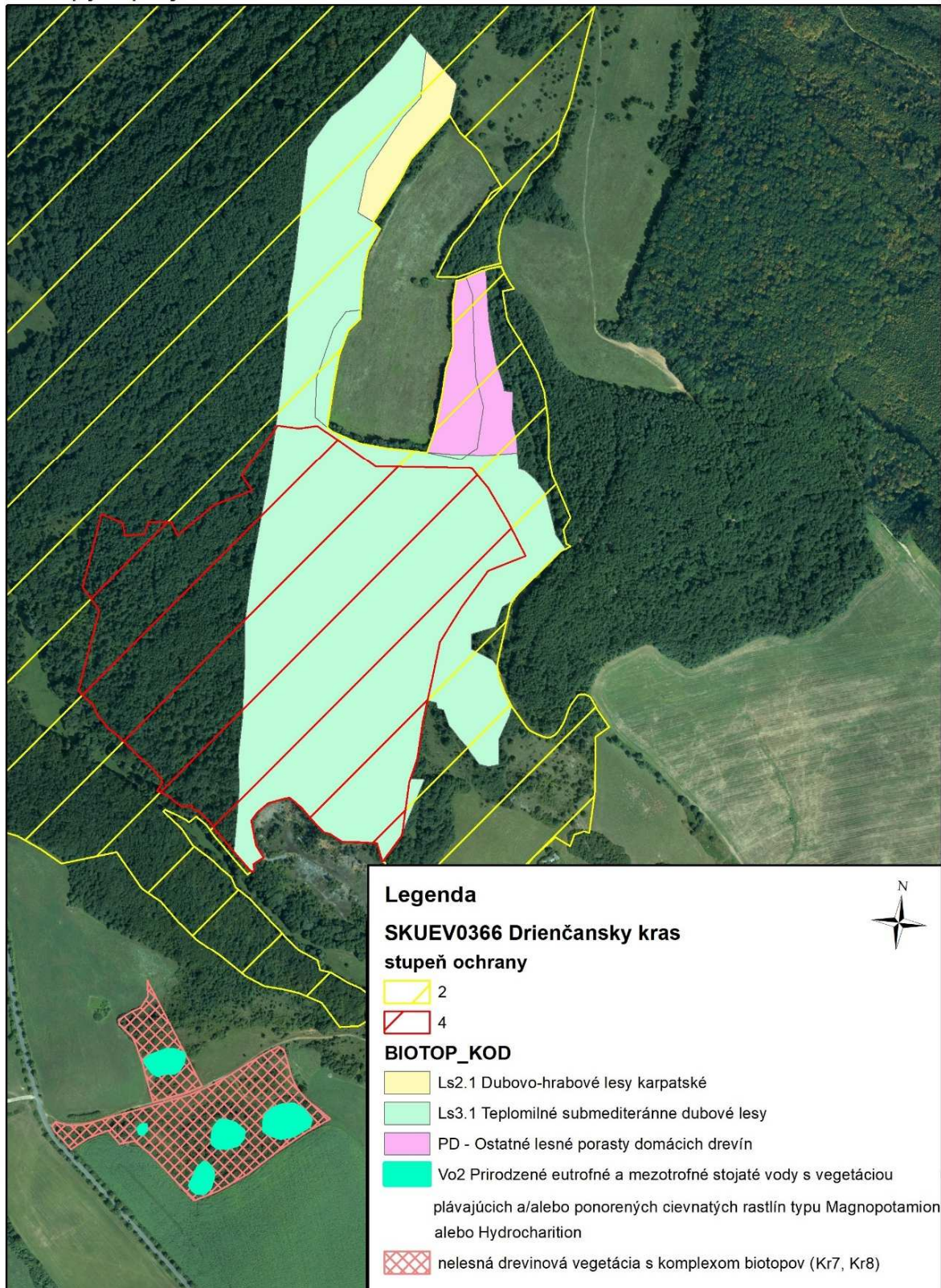

0 140 280 560 m

Neslúži na právne úkony.
Informačný systém katastra nehnuteľností © ÚGKK SR;
Digitálna ortofotomapa © Služba WMS zbgisws.skgeodesy.sk

Príloha č. 2: Mapa s vyznačením biotopov vyskytujúcich sa v projektovom území - časti SKUEV0366 Drienčanský kras.

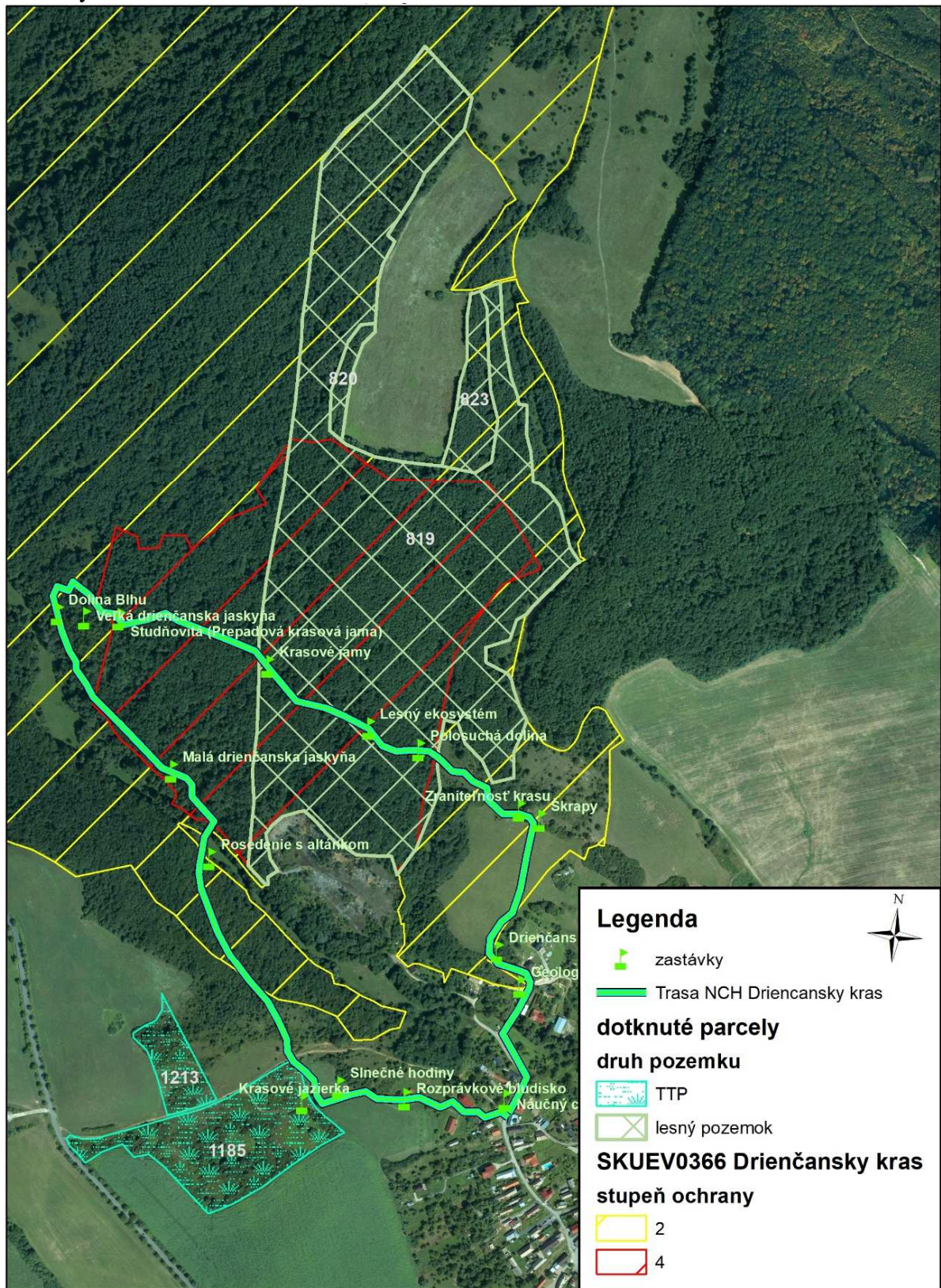
Biotopy v projektovom území

0 150 300 600 m

Neslúži na právne úkony.
 Informačný systém katastra nehnuteľností © ÚGKK SR;
 Digitálna ortofotomapa © Služba WMS zbgisws.skgeodesy.sk

Príloha č. 3: Trasa náučného chodníka Drienčanský kras v projektovom území – časti SKUEV0366 Drienčanský kras.

0 150 300 600 m

Neslúži na právne účkony.
 Informačný systém katastra nehnuteľností © ÚGKK SR;
 Digitálna ortofotomapa © Služba WMS zbgisws.skgeodesy.sk

Príloha č. 4: Ciele ochrany SKUEV0366 Drienčanský kras pre riešené predmety ochrany v rámci projektového územia.

Zlepšenie stavu biotopu **Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (* 91H0)** za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Výmera biotopu	ha	153	Mín. udržanie existujúcej výmery biotopu v ÚEV.
Zastúpenie charakteristických drevín	Percento pokrytia / ha	najmenej 80 %	Charakteristická druhová skladba: <i>Acer campestre</i> , <i>A. platanoides</i> , <i>A. tataricum</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Cerasus avium</i> , <i>C. mahaleb</i> , <i>Cornus mas</i> , <i>Fagus sylvatica</i> <10%, <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Pinus sylvestris</i> <10%, <i>Quercus cerris</i> , <i>Q. petraea</i>* agg. <i>Q. pubescens</i>* agg. <i>Q. robur</i> agg. , <i>Sorbus spp.</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>T. platyphyllos</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>Viburnum lantana</i> . *(<i>Quercus pubescens a/alebo Quercus petraea</i> minimálne 30%)
Zastúpenie charakteristických druhov synúzie podrastu (bylín, krov, machorastov, lišajníkov)	Počet druhov / ha	najmenej 3	Charakteristická druhová skladba: <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Carex humilis</i> , <i>C. michelii</i> , <i>Clematis recta</i> , <i>Festuca pseudodalmatica</i> , <i>Geranium sanguineum</i> , <i>Inula hirta</i> , <i>Lithospermum purpureocaeruleum</i> , <i>Melica uniflora</i> , <i>Melitis melissophyllum</i> , <i>Orchis purpurea</i> , <i>Stachys recta</i> ., <i>Veronica teucrium</i> , <i>Vincetoxicum hirundinaria</i> , <i>Viola hirta</i> .
Zastúpenie alochtónnych druhov / invázných nepôvodných druhov drevín a bylín	Percento pokrytia / ha	Menej ako 1	Minimálne zastúpenie alochtónnych/invázných nepôvodných druhov drevín v biotope (<i>Robinia pseudoacacia</i>) a bylín (<i>Fallopia sp.</i> , <i>Impatiens glandulifera</i> , <i>I.parviflora</i>).
Mŕtve drevo (stojace, ležiace kmene stromov hlavnej úrovne s limitnou hrúbkou d1,3 najmenej 30 cm)	m ³ / ha	Najmenej 20 rovnomerne po celej ploche	Zabezpečenie prítomnosti odumretého dreva na ploche biotopu v danom objeme.

Zlepšenie stavu druhu *Lucanus cervus* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	Druhom obsadené stromy – počet stromov / ha	Min. 1 jedinec / ha	Veľkosť populácie v súčasnosti odhadovaná na 500 až 2000 jedincov
Rozloha biotopu	ha	50	Staršie, štruktúralne lesy s dostatkom mŕtveho dreva.
Kvalita biotopu	Počet ponechaných starších jedincov drevín nad 80 rokov / ha	min. 20 stromov / ha	Zachovať alebo dosiahnuť považovaný počet stromov na ha.

Zachovanie stavu druhu *Barbastella barbastellus* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	min. 50	Odhaduje sa výskyt 50 až 100 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné lokality na rozmnožovanie, potravné a úkrytové biotopy.
Zimoviská v jaskyniach	počet jaskýň	4 jaskyne	Drienocká jaskyňa, Jaskyňa pri Ridzoňovcoch, Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa

Zachovanie stavu druhu *Miniopterus schreibersii* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	min. 50	Odhaduje sa výskyt 50 až 300 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách - je potrebný podrobný monitoring stavu populácie druhu .
Rozloha potenciálneho reprodukčného/ potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Letné úkryty a zimoviská v jaskyniach	počet jaskýň	2 jaskyne	Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa

Zachovanie stavu druhu *Myotis bechsteini* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	10	Odhaduje sa výskyt 10 až 100 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné lokality na rozmnožovanie, potravné a úkrytové biotopy.
Zimoviská v jaskyniach	počet jaskýň	2 jaskyne	Drienocká jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa

Zachovanie stavu druhu *Myotis blythi* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	10	Odhaduje sa výskyt 10 až 100 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách..
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Zimoviská v jaskyniach	počet jaskýň	2 jaskyne	Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa (potenciálne aj lokality pri <i>M. myotis</i>)

Zlepšenie stavu druhu *Myotis emarginatus* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	10	Odhaduje sa výskyt 10 až 20 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Zimoviská v jaskyniach	počet jaskýň	4 jaskyne	Drienocká jaskyňa, Špaňopolská jaskyňa, Podbanište, Veľká Drienčanská jaskyňa,

Zachovanie stavu druhu *Myotis myotis* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	min. 20	Odhaduje sa výskyt 20 až 100 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Zimoviská v jaskyniach	počet jaskýň	6 jaskýň	Drienocká jaskyňa, Podbanište Frontová jaskyňa, Jaskyňa pri Ridzoňovcoch, Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa,

Zachovanie stavu druhu *Rhinolophus euryale* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	100	Odhaduje sa výskyt letných kolónií druhu v počte 100 – 500 jedincov.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Zimoviská a letné výskytové lokality v jaskyniach	počet jaskýň	5 jaskýň	Drienocká jaskyňa, Špaňopolská jaskyňa, Podbanište, Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa,

Zachovanie stavu druhu *Rhinolophus ferrumequinum* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	10	Odhaduje sa výskyt 10 až 30 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Počet jaskynných priestorov s výskytom zimovísk druhu	počet jaskýň	4 jaskyne	Drienocká jaskyňa, Podbanište, Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa

Zachovanie stavu druhu *Rhinolophus hipposideros* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov	50	Odhaduje sa výskyt 50 až 200 jedincov v rámci celého ÚEV na zimoviskách.
Rozloha potenciálneho reprodukčného / potravného biotopu	ha	1140	Lesné biotopy v celom území – poskytujú vhodné potravné biotopy.
Zimoviská a letné výskytové lokality v jaskyniach	počet jaskýň	12 jaskýň	Drienocká jaskyňa, Jaskyňa nad Kadlubom, Nová Drienocká jaskyňa, , Špaňopolská jaskyňa, Praslen, Viktória, Podbanište, Frontová jaskyňa, Jaskyňa pri Ridzoňovcoch, Malá Drienčanská jaskyňa, Veľká Drienčanská jaskyňa, Dúbravice (Pole dúbavíc)